VERSLAG BIJEENKOMST KETENPARTNERS
Datum 10 september 2026
Aanwezig: Drentse Kei, GGD, Rijksvastgoedbedrijf/Defensie en Astron

De bijeenkomst wordt geopend door de projectleider van de regionale samenwerking windenergie. Als start wordt aan de aanwezigen gevraagd met welke verwachtingen zij naar de bijeenkomst zijn gekomen.

- **ASTRON** gaf aan het overzicht kwijt te zijn geraakt van de huidige stand van het project en gaat er vanuit dat de normen en randvoorwaarden van ASTRON in de plannen worden/zijn verwerkt.
- De afgevaardigden geven aan onvoldoende inzicht te hebben in de behoefte vanuit de Johannes kazerne. De organisatie wil de belangen behartigen rondom de omgang met de laagvliegroutes/gebieden.
- **Drentse Kei** is vooral benieuwd naar de wijze waarop bewoners bij het proces worden betrokken en in hoeverre zij zeggenschap krijgen.
- **GGD** geeft aan geïnteresseerd te zijn in het gezondheidsaspect van het project en wil meer inzicht krijgen in het proces en de mogelijke bijdrage die de GGD kan leveren.

De presentatie wordt gegeven door de projectleider over de **ruimtelijke randvoorwaarden**. Tijdens het gesprek over de ruimtelijke randvoorwaarden kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- De GGD geeft aan dat momenteel samen met het RIVM wordt gewerkt aan een nieuwe richtlijn voor windenergie. Hierin worden onder andere criteria opgenomen voor geluid en acceptabele geluidsniveaus (in decibel). Daarbij wordt aangegeven dat de oude normen niet langer volledig aansluiten bij de huidige inzichten en dat er nieuwe normstellingen in ontwikkeling zijn. Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe richtlijn wordt gepubliceerd en vastgesteld. De regionale samenwerking geeft aan de nieuwe richtlijnen graag te ontvangen zodra deze beschikbaar zijn.
- Voor de GGD is op dit moment vooral van belang dat er voldoende aandacht is voor participatie en communicatie tussen omwonenden, exploitanten en andere betrokken partijen. Het doel hiervan is om de leefbaarheid voor omwonenden te waarborgen.
  Als voorbeeld wordt verwezen naar ervaringen in Friesland, waar klachten van omwonenden zorgvuldig zijn geïnventariseerd en opgevolgd. Door bewoners actief te betrekken en serieus te nemen, voelden zij zich gehoord. Daarnaast zijn daar onderdelen van windturbines vervangen nadat deze als mogelijke oorzaak van klachten waren geïdentificeerd. De ervaringen uit dergelijke projecten worden verwerkt in de toekomstige richtlijnen en aanbevelingen van de GGD.
- Verder werd toegelicht dat voorafgaand aan de realisatie van windturbines de verwachte geluidbelasting op gevels kan worden onderzocht. Een dergelijk geluidsonderzoek kan relatief eenvoudig door een gespecialiseerd bureau worden uitgevoerd.
- Er moet rekening worden gehouden met bestaande **laagvlieggebieden**. Vanuit het perspectief van vliegroutes heeft een opstelling waarbij windturbines in een lijn staan de voorkeur boven een opstelling die als een aaneengesloten muur wordt ervaren op een laagvliegroute/gebied.
- ASTRON benadrukt dat bij de verdere planvorming rekening moet worden gehouden met de geldende normen en randvoorwaarden.
- Drentse Kei stelt vragen over de hoogte van de windturbines en met name de wieken. Daarbij wordt de vraag gesteld of lagere turbines mogelijk zijn. Volgens Drentse Kei is het belangrijk dat bewoners hierin een stem krijgen. Daarnaast wordt voorgesteld om samen met inwoners vergelijkbare locaties te bezoeken, zodat zij kunnen ervaren hoe windturbines eruitzien en hoe deze in de praktijk worden beleefd, waaronder de geluidservaring.

Vervolgens wordt de presentatie over het thema **lokaal eigendom** gegeven. Hierop zijn de volgende vragen gesteld en/of opmerkingen gemaakt:

- ASTRON vraagt of in de huidige uitgangspunten wordt uitgegaan van standaard windturbines. Daarbij werd verwezen naar de ontwikkeling in De Drentse Monden, waar voor de locatie een specifieke turbine door Nordex moest worden ontwikkeld. Dit ontwikkeltraject nam circa twee jaar in beslag en bracht extra kosten met zich mee. Hierdoor kan ook voor dit project sprake zijn van een afwijkend kostenplaatje. ASTRON geeft aan dat het verstandig is eerst te onderzoeken welke typen windturbines geschikt zijn voor deze locatie, voordat verdere stappen worden gezet rondom lokaal eigendom etc.

    - Naar aanleiding hiervan wordt gevraagd of het risico op belemmeringen voor radar- of onderzoeksinstallaties kleiner wordt wanneer onder een bepaalde turbinehoogte wordt gebleven. ASTRON gaf aan hierop op dat moment geen antwoord te kunnen geven.
- Vervolgens wordt gesproken over de haalbaarheid van een energiegemeenschap. De vraag wordt gesteld of een energiegemeenschap in dit gebied haalbaar is, of dat de schaal van het project daarvoor mogelijk te beperkt is. Hierop wordt aangegeven dat een energiegemeenschap verschillende mogelijkheden biedt en dat er in principe voldoende kansen zijn om deze vorm van participatie succesvol vorm te geven.
- Daarnaast wordt de vraag gesteld of het project juist te groot kan worden voor een lokale gemeenschap om zelfstandig te dragen. De verwachting is dat lokale energiecoöperaties niet altijd voldoende financiële middelen hebben om een dergelijk project volledig zelfstandig te financieren. In dat geval kan samenwerking met gemeenten bijdragen aan de financierbaarheid van het project. Ook landelijke energiecoöperaties zouden hierbij mogelijk een rol kunnen spelen. Naar aanleiding daarvan werd besproken of deelname van landelijke coöperaties nog steeds als lokaal eigendom kan worden beschouwd. Daarbij wordt opgemerkt dat ook grotere, landelijke coöperaties ooit klein zijn begonnen en zich met ondersteuning van anderen hebben ontwikkeld. Op de vraag of gemeenten geadviseerd zouden moeten worden om landelijke coöperaties te laten participeren, werd aangegeven dat dit alleen wenselijk is wanneer dit noodzakelijk blijkt om het project verder te brengen. Wanneer lokale partijen het zelfstandig kunnen organiseren, heeft dat de voorkeur.
- Verder werd besproken in hoeverre afspraken over lokaal eigendom formeel moeten worden vastgelegd. Daarbij wordt benadrukt dat het uitgangspunt zou moeten zijn: hoe lokaler de betrokkenheid en het eigendom, hoe beter.

Afsluiting
- Bij de vraag of er nog aanvullende opmerkingen zijn, worden geen verdere punten ingebracht.
- Tot slot wordt benadrukt dat windenergie een belangrijke rol speelt in de energietransitie. In verhouding tot andere regio's is het aandeel windenergie in Drenthe relatief beperkt. Idealiter wordt binnen een energiegemeenschap een combinatie gemaakt van zon- en windenergie, zodat deze energiebronnen elkaar kunnen aanvullen en versterken.

VERSLAG STAKEHOLDERSBIJEENKOMST
Datum: 10 september 2026
Aanwezig: Energiecoöperatie Duurzaam Nijeveen, A32 coöperatie, Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe, Energie Kansen, Bewonersplatform Veendijk, Energie Coöperatie Wapserveen Vol Energie, Energiek Slingenberg.

De bijeenkomst wordt geopend door de projectleider van de regionale samenwerking windenergie. De presentatie over ruimtelijke randvoorwaarden en lokaal eigendom wordt gegeven. Tijdens de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- De afbeelding met het stappenplan uit het plan van aanpak is verouderd. Dit sluit niet aan met wat bestuurders nu willen. Dit wordt door de regionale samenwerking tegengesproken, het stappenplan is nog up to date.
- Vanuit de zaal wordt aangegeven dat een energiegemeenschap niet per se alleen gericht is op windenergie. Men is benieuwd waarom de focus op windenergie blijft. Hierop wordt gereageerd dat windenergie de RES-opgave van de gemeente Meppel is en de verkenning van gemeente De Wolden. Daarom wordt er vanavond gesproken over windenergie.
- Vraag: moet Meppel niet eerst het totale energiebeeld in kaart brengen, past de RES-opgave voor windenergie in Noord IV? Uit onderzoek blijkt dat er 3-4 windturbines op Noord IV passen. Afhankelijk van de hoogte en het type windturbine zal blijken of hiermee de RES-opgave wordt gehaald. De gemeenteraad heeft besloten in eerste instantie op Noord IV te willen inzetten. Dus hier wordt in eerste instantie op ingezet.
- De technische impact ontbreekt in het verhaal. Als je windmolens bijvoorbeeld in elkaars verlengde zet komen er beperkingen bij.
- Samenwerking met lokale overheden en energiecoöperaties: kunt u aangeven welke lokale overheden dat zijn en heb je voorbeelden? Bijvoorbeeld een waterschap, of gemeentes.
- Heb ook aandacht voor bijvoorbeeld netcongestie en andere onderwerpen als het gaat over financiële risico's. Daarmee wordt het risico nog groter.
- Hoe kunnen particulieren meedoen die niet bij een energiecöoperatie zitten, gebeurt dit in de praktijk? Nee, niet als mede aandeelhouder. Wel als financierder bijvoorbeeld via crowdfunding.
- Het begrip lokaal is nog niet gedefinieerd. Wat is de grens? Antwoord: dit hebben de gemeentes/provincies niet. Dit kan gesprek aan tafel zijn.
- Gemeente hebben een RES-opgave. Vervolgens bepalen zij ook de locatie. Zijn er uitspraken door de gemeente gedaan wie er wel of niet mee mag participeren? Antwoord: nee dat is nog niet gedaan.
- In statuten van een energie coöperatie kunnen voorwaarden worden opgenomen. Pas op dat deze niet te strak worden gemaakt, dan kan je jezelf uiteindelijk in de weg zitten.
- Oproep om naar andere methoden dan wind te kijken. De gemeenten zijn op zeer beperkt deelgebied bezig. Verzoek om samenwerking te verbreden naar andere methoden.

Gesprekstafel ruimtelijke randvoorwaarden
Tijdens de discussie komt naar voren dat er veel aandacht is voor de landschappelijke inpassing van mogelijke windparken. Meerdere deelnemers benadrukken dat windturbines altijd een verandering van het landschap betekent. Daarom wordt gepleit voor homogeniteit: turbines met vergelijkbare tiphoogtes en bij voorkeur geclusterd in plaats van twee aparte parken verspreid over het gebied. Wanneer windparken gerealiseerd worden, zien sommigen liever één samenhangend geheel dan verschillende typen turbines door elkaar. Al wordt er ook gerealiseerd dat dit een lastige discussie is. De meningen verschillen over wat landschappelijk het minst belastend is, de ene vindt twee kleinere parken acceptabel, de ander ziet liever één groot windpark. Als suggestie wordt gedaan: welke lokale bewoners zien alle turbines vanuit hun woning? Kijk vanuit hier naar een perspectief dat ze gelijkwaardig zijn.

Rond de randvoorwaarden bestaat discussie. Sommige deelnemers vinden dat voorwaarden zoals maximale hoogte, afstandscriteria, nachtelijke verlichting en/of draaiuren onderdeel van het gesprek moeten zijn. Daarbij wordt ook benoemd dat randvoorwaarden in de praktijk zo zwaar kunnen uitpakken dat bepaalde locaties of zelfs een heel windpark afvallen. Ook wordt de vraag gesteld wat de maximale hoogte eis is van defensie. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat randvoorwaarden proportioneel en ruimtelijk uitvoerbaar moeten blijven.

Ook de locatiekeuze speelt een belangrijke rol. Er wordt aangegeven dat, als windturbines er moeten komen, het logischer kan zijn om deze te plaatsen langs bestaande infrastructuur zoals snelwegen. Het uitgangspunt "infra bij infra" wordt daarbij genoemd, om het open boerenlandschap zoveel mogelijk te ontzien. Voor aspecten als gezondheid en woningwaarde wordt een ligging nabij infrastructuur door sommigen wel als geschikter gezien. Tegelijkertijd wordt erkend dat locaties langs snelwegen ook nadelen hebben.

Daarnaast wordt gewezen op de belangen van recreatie, toerisme en leefomgeving, vooral in Zuidwest-Drenthe. De vraag wordt gesteld wat het gebied Zuidwest Drenthe aantrekkelijk maakt voor bewoners en bezoekers en hoe windturbines zich verhouden tot deze kwaliteiten. Er is zorg over de mogelijke impact op landschap, uitzicht en recreatieve waarde.

Verder komt wederom naar voren dat men niet alleen wilt praten over de windopgave, maar ook over mogelijke alternatieven, zoals zonneparken op water. Ook wordt genoemd dat gemeenten, waaronder Meppel, zich opnieuw beraden op hun bijdrage aan de RES-opgave. Volgens andere deelnemers is dit nu geen reden om nu al ontwerpcriteria los te laten. Vanuit de werkgroep wordt deze suggestie ook weerlegd. De gemeente Meppel is op dit moment niet de windopgave opnieuw aan het beraden.

Als conclusie wordt gezegd: “maak het zo homogeen nodig en breng infra bij infra in plaats van infra bij boeren landschap”. Tot slot wordt gevraagd hoe opmerkingen die aan verschillende tafels worden ingebracht, zoals de gebiedstafel en bewonerstafel, worden meegenomen in de verdere besluitvorming. De meerwaarde van samenwerking tussen betrokken partijen wordt gezien in het maken van eenduidige afspraken en uniforme uitgangspunten voor eventuele windparken.

Gesprekstafel lokaal eigendom
Tijdens deze gesprekstafel is verkend wat lokaal eigendom zou moeten betekenen wanneer twee mogelijke windparken in hetzelfde gebied gerealiseerd worden. Daarbij is nadrukkelijk uitgegaan van het scenario dat beide windparken doorgaan. Het gesprek richtte zich niet op de vraag óf de windparken wenselijk zijn, maar op de vraag welke afspraken en uitgangspunten dan nodig zijn om lokaal eigendom goed vorm te geven. Aan tafel waren vertegenwoordigers aanwezig van energiecoöperaties, overheden, grondeigenaren, een adviesbureau op het gebied van lokaal eigendom, een bewonersplatform en stichting die kritisch staat tegenover de windparken.

<u>Betekenis lokaal eigendom voor de omgeving</u>
Vanuit het bewonersplatform werd benadrukt dat lokaal eigendom vooral moet betekenen dat de gemeenschap rondom het project het gevoel heeft dat het "hun" project is. Volgens deze visie laat lokaal eigendom zich niet uitsluitend uitdrukken in een percentage aandelenbezit. Vanuit de energiecoöperaties

werd juist aangegeven dat ook het aandeel lokaal eigendom van belang blijft. Daarbij werd benadrukt dat een zo hoog mogelijke graad van lokale participatie nagestreefd zou moeten worden.

Vanuit een energiecoöperatie werd voorgesteld om te werken met verschillende invloedcirkels rondom het projectgebied. Bewoners en bedrijven in de omgeving die meer impact ondervinden, zouden ook nadrukkelijker betrokken moeten worden bij participatie en compensatie. Vanuit de stichting werd benadrukt dat lokaal eigendom meer is dan financieel deelnemen. Volgens hen gaat het niet alleen om het verdelen van lusten en lasten, maar ook om de vraag wie daadwerkelijk invloed ondervindt van de ontwikkelingen. Daarbij werd verwezen naar voorbeelden waarbij een straal van minimaal drie kilometer rondom een project wordt gehanteerd.

Vanuit een energiecoöperatie werd aangegeven dat ook mensen die geen voorstander zijn van windenergie kunnen willen participeren wanneer een project toch doorgaat. De redenering daarbij is dat wanneer een ontwikkeling niet meer te voorkomen is, de omgeving in ieder geval moet kunnen meeprofiteren.

Vanuit het bewonersplatform werd daarnaast benadrukt dat compensatie zou moeten toenemen naarmate mensen dichter bij de windparken wonen en daardoor meer hinder ervaren.

<u>Financiële participatie en opbrengsten</u>
Vanuit de vertegenwoordiging van grondeigenaren werd aangegeven dat nu al voorbereidingen nodig zijn om lokale partijen in staat te stellen later daadwerkelijk deel te nemen aan de projecten. Vanuit energiecoöperaties werd benadrukt dat zij vaak onvoldoende eigen vermogen hebben om ontwikkelrisico's te dragen. Daarom werd voorgesteld dat de overheden een rol kunnen spelen bij het afdekken van risico's in de beginfase van projecten, maar ook in het voorbereiden en partijen bij elkaar brengen.

Ook werd door energiecoöperaties gepleit voor een substantieel omgevingsfonds. Daarbij werd aangegeven dat opbrengsten die voortkomen uit publieke deelname of financiering bij voorkeur terugvloeien naar de lokale omgeving en niet naar de algemene middelen van gemeenten.
Vanuit het adviesbureau werd samenvattend geconstateerd dat er breed steun was voor het principe dat opbrengsten terecht moeten komen bij de omgeving die de gevolgen van de windparken ondervindt en dat voorkomen moet worden dat één partij profiteert terwijl de lasten elders worden ervaren. In de terugkoppeling werd nog vanuit de andere tafel toegevoegd dat het wenselijk is om in geval van meerdere parken hiervoor een gelijke compensatie na te streven.

<u>Wat is nodig van gemeenten en provincie?</u>
Vanuit het bewonersplatform werd de haalbaarheid van energiegemeenschappen rondom windenergie kritisch bekeken. Daarbij werd aangegeven dat de benodigde investeringen en risico's mogelijk te groot zijn voor bewoners. Vanuit deze invalshoek werd betoogd dat een goede compensatie van omwonenden mogelijk belangrijker is dan formeel mede-eigenaarschap.

Vanuit de stichting die tegen windparken is, werd de vraag gesteld welke aanpak daadwerkelijk het meeste bijdraagt aan lokaal eigendom. Daarbij werd opgemerkt dat lokaal eigendom ook op andere manieren vorm kan krijgen dan via deelname in windprojecten.

De grondeigenaren en energie coöperaties zien voor de overheden een verbindende rol om partijen bij elkaar te brengen, om lokale partijen in staat te stellen in een later stadium deel te nemen én ondersteuning bij het afdekken van de risico’s in de beginfase van een ontwikkeling.